

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ XLIX.

SĒ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrieri nefranate nu se primosău. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

N° 167.

Sâmbătă, 26 Iulie (7 Augustŭ.)

1886.

Brașovŭ, 25 Iulie 1886.

Dumieca viitoare se va întruni în Alba-Iulia adunarea generală anuală a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.“

Terminulu adunării e pusŭ de astă dată mai de timpuriu ca în alți ani. Nu scimŭ din ce considerațiunii comitetulŭ a găsitŭ cu cale să ia această dispozițiune, dăr mărturisimŭ că ne pare bine de totŭ ce se face pentru limba și literatura noastră mai timpuriu.

Și așa Românulŭ e destulŭ de târziu în întreprinderile sale și, dău, nu’i strică nicădecum, decă se tredește mai de vreme celŭ puținŭ când e vorba de cultivarea limbei și a literaturii sale și de apărarea acestorŭ scumpe tesaurer naționale, dela cari atărnă existența lui.

Apărarea în contra înfririlorŭ dușmane dezvoltării limbei noastre este de mai multe feluri. Apărămŭ limba noastră atunci, când căutămŭ să o ferimŭ de loviri ce le ndrăptă asupra adversarii noștri pe tôte terenele; dăr nu mai puținŭ și cu mai mare succesŭ o apărămŭ atunci când noi înșine o îmbrățișămŭ cu tótă căldura inimii noastre, cultivând’o și dezvoltând’o cu cea mai mare îngrijire în familiă, în societate, în biserică și în școlă, peste totŭ în viața noastră privată și publică.

Martorŭ ne este trecutulŭ și prezentulŭ, că poporulŭ românŭ nu nutrește în inima sa nici o ură contra limbilorŭ conlocutorilorŭ săi de altă naționalitate. Simțulu de echitate și de dreptate înăscutŭ Românului l’a feritŭ până acuma de ori ce faptă agresivă și dușmănosă față cu conlocutorii săi de altă limbă; dăr mărinimia noastră nu pôte merge așa departe, ca să ne arătămŭ mai primitorŭ pentru ceea ce e străinŭ, decă pentru ceea ce e alŭ nostru. A cere ca Românulŭ să dovedescă lealitatea sa prin aceea ce se și sacrifice propria sa limbă este barbarŭ, căci însemnă totŭ atăta câtŭ a cere ca să se sinucidă.

Din nenorocire suntŭ ađi dese casurile în care i se cere așa cevași Românului. Datoria noastră cea mai sfântă este de a ne apăra limba în contra tuturorŭ înfririlorŭ nedrepte și ilegale. Dăr pentru ca să putemŭ face acesta, noi înșine trebuie să fimŭ pătunși de adevărata iubire și de adevăratulŭ entuziasmŭ pentru cultura limbei noastre.

Puținele reuniuni literare, ce le avemŭ, au scopulŭ de a promova iubirea pentru limba și literatura română în sînulŭ poporului românŭ. Loculŭ de frunte îlŭ ocupă neapăratŭ Asociațiunea noastră transilvană, care este înființată pentru înaintarea culturii la Români. Nu e nimicŭ agresivŭ în scopulŭ ei, ba nici chiar defensivŭ, totŭ ce ne dă și la ce ne îndemnă Asociațiunea este, să îmbrățișămŭ literatura română și să înaintămŭ cu tôte mijlocele posibile și ertate cultura poporului românŭ.

Ar comite celŭ mai mare păcatŭ acelu Românŭ, care în împrejurările de ađi, când suntemŭ amenințați din tôte părțile, când prigonitŭ este limba noastră națională începândŭ dela clasa întâia primară până susŭ la universitate, nu ar urma îndemnulŭ societății noastre literare, ca să îmbrățișeze din totŭ sufletulŭ nobilulŭ ei scopŭ.

Salutămŭ cu căldură de inimă adevăratŭ românescŭ pe cei ce se vorŭ aduna Duminecă în Alba-Iulia în pacniculŭ și salutarulŭ scopŭ d’a înainta cultura română, și ceea ce dorimŭ Asociațiunei noastre este, ca lucrarea ei folositoare să fiă sprijinită și avântată de entuziasmulŭ tuturorŭ și mai alesŭ alŭ junimei noastre, căci numai unŭ poporŭ, care se scie însufleți pentru ceea ce-i este mai scumpŭ, are viață și viitorŭ.

Cestiunea armatei în Ungaria.

Unŭ însemnatŭ ăiarŭ germanŭ ce apare în Hanovera, „Revista internațională asupra tuturorŭ armatelorŭ și flotelorŭ“, conține unŭ articolŭ, reproduș din foile germane, eșitŭ din pēna unui înaltŭ oficerŭ germanŭ asupra armatei c. r. în Ungaria. Articolulŭ conține o aspră critică contra ministrului președinte Tisza. Articolulŭ încheiă cu următoarea lecțiune ce li-o dă Ungurilorŭ:

Dea cerulŭ să nu bată ora, în care să se căescă Ungurii, că au turburatŭ legătura cu armata comună atâtŭ de desŭ și anume din o cauză atâtŭ de puținŭ potrivită, ca actulŭ de pietate în cimitirulŭ din Buda; dea cerulŭ să nu se căescă, că au sacrificatŭ onōrea unei armate brave, ce și face datoria: mititelorŭ simțiri naționale afectate și că au pusŭ interesulŭ lorŭ particularŭ mai pre susŭ de interesulŭ statului întregŭ! Mai multŭ ca ori când se basază ađi puterea și influința statului în afară pe o armată populară puternică, de încredere, spiritualicesce și moralicesce bine fundată. Ceea ce renumitulŭ bărbatŭ de statŭ englesŭ Fox încă cu o sută de ani mai înainte într’unŭ minunatŭ discursŭ parlamentarŭ i-a pusŭ poporului său la inimă și i-a recomandatŭ ca îndreptarŭ, asta se n’o uite nici națiunea ungerescă: „că adecă pentru o națiune, care se uită la onōrea sa, la interesulŭ său chiar, care e nedespărțită de onōrea sa, e de o nefinită importanță ca prin dreptate, mărinimia și cumpētare să și dobēndescă buna opiniune a celorlalte națiuni și să caute să și-o și susțină totdeuna“. Căci când manifestațiunile unui poporŭ începŭ a deștepta la popōrele conlocitoare îmboldŭ; când poporulŭ nu se mai lasă a fi condusŭ de dreptate, de moderațiune, de respectŭ de sine și de tôte îmboldurile nobile, ci de impulsulŭ pasionate și șovinistice; când o partidă hipernațională caută să terorizeze partea cu minte a națiunii și să agite țera în contra factorului puterii statului, contra armatei; când vanitatea națională pune’n umbră orice dreptŭ și orice pătundere mai bună, și crede că pôte desconsidera totŭ ce datorește ordinei de statŭ, cuviinței și simțului de pietate: atunci poporulŭ se află necontestabilŭ pe unŭ povērnishŭ ce duce spre unŭ viitorŭ plinŭ de pericole și îi nimicesce simpatiile celorlalte popōre. Nouē Germanilorŭ — de asta putemŭ asigura pe Unguri — nu ne e nicădecum indiferentă atitudinea ce o ia față cu armata c. r. națiunea ungerescă, câtŭ timpŭ ea ca membru alŭ monarhiei austro-ungare stă în alianță politică cu Germania. Căci noi gândimŭ să întemeiămŭ alianța noastră nu pe nisipulŭ șovinismului maghiarŭ, ci pe pământulŭ tare, de încredere alŭ unei armate c. r. fundate unitarŭ, puternice și care și implinesce datoria. Celŭ ce caută să submineze spiritulŭ acesteia, să nimicescă integritatea și valōrea ei morală, atacă mijloculŭ și puterea monarhiei unitare austro-ungare și a amicilorŭ ei politici. Asta li-o dămŭ de gânditŭ Ungurilorŭ și bărbăților lorŭ de statŭ conducători.

Societatea vapōrelorŭ de navigațiune pe Dunăre și rēboiulŭ vamalŭ.

Cetimŭ în „Economia Națională“ a d-nului S. P. Aurelianŭ:

O cestiune dintre cele mai grave, și care merită să ocupe întrēga pressă română, este aceea a rolului ce pare că guvernulŭ austro-ungarŭ voește să impună companiei austro-ungare de navigațiune pe Dunăre. Este vorba despre siluirea ce guvernulŭ dela Viena și Pesta voește să exerciteze asupra acestei companii pentru a o face să serve ca instrumentŭ în contra noastră cu ocaziunea resbelului vamalŭ ce ni s’a declaratŭ cu atăta furiă.

Totŭ omulŭ neprevenitŭ va recunoște că cu ocazia tratărilorŭ pentru încheierea unui nou tractatŭ de comerț între România și Austro-Ungaria, purtarea delegațilorŭ români și prin urmare a guvernului românŭ a fostŭ din cele mai împăciuitoare. În faptŭ, ce amŭ cerutŭ noi: alta, decătŭ ocrotirea a câtorva industrii esis-

tente în țēră și libera intrare a cerealelorŭ și vitelorŭ noastre în monarhia vecină. Cereri atâtŭ de moderate, impuse de interesele noastre vitale, au părutŭ atâtŭ de esorbitante încătŭ delegațiunea austro-ungară, după ce s’a incredințatŭ că nu pôte ajunge la scopulŭ său, a părășitŭ România fără nici unŭ rezultatŭ.

Ce ne cerea Austro-Ungaria? Cine a cetitŭ în cartea verde corespondența diplomatică, proiectulŭ de tractatŭ înfățișatŭ de delegații austro-ungari precum și protocoalele Conferinței întrunită pentru a trata încheerea unui tractatŭ de comerț, s’a pututŭ convinge, că decă s’ar fi primitŭ cererile vecinilorŭ noștri, situațiunea nu numai economică, dăr socială și chiar politică a României ar fi primitŭ o lovitură din cele mai simțitoare.

S’a făcutŭ totŭ ce este omenesc posibilŭ pentru a se ajunge la o înțelegere, s’a redusŭ la minimum posibilŭ cererile guvernului românŭ; tôte au fostŭ înzadar; Austro-Ungaria pare că voia totulŭ său nimicŭ. Ruptura făcēndu-se, vecinii s’au grăbitŭ a ne amenința prin celŭ mai teribilŭ resbelŭ vamalŭ.

Pressa austro-ungară, guvernulŭ dela Pesta în specialŭ, n’a cruțatŭ nici unŭ mijlocŭ de intimidare. Înainte chiarŭ de a se închide conferința vamală se denunțase convențiunea cu căile noastre ferate și se spuse în modŭ imperativŭ companiei de navigațiune pe Dunăre că n’are să facă cea mai mică înlesnire comerțului de cereale românŭ; ca, din contră, să-lŭ lovescă câtŭ va putē și pentru perderile ce va încerca, compania va fi despăgubită de tesaurulŭ austro-ungarŭ. Mărturisimŭ că la începutŭ amŭ luatŭ toți acesteia ca o intimidare la adresa noastră, și credeamŭ că deja ideea de a face din compania de navigațiune unŭ dușmanŭ alŭ intereselorŭ noastre va fi fostŭ părășită. Se pare că ne-amŭ înșelatŭ, și eti pentru ce:

De câte-va zile ăiarele austro-ungare și în specialŭ „Neue-Freie-Prese“ și „Pester Lloyd“ revinŭ asupra cestiunei. Celŭ d’întēiu ăiarŭ tratândŭ despre măsurile de represalii luate de guvernulŭ austro-ungare contra României dăce:

„E întrebare, cum se vorŭ stabili relațiunile de acum înainte și ce drumŭ va lua exportulŭ agricolŭ alŭ României; căci drumulŭ de ferŭ nu-i va mai putē servi, fiindŭ-i denunțată și convențiunea de tarife. E dăr lesne de înțelesŭ că, celŭ multŭ, drumulŭ pe apă fi va mai putē sluji. Pentru transporturile destinate Germaniei va fi dăr chemată în prima liniă societatea vapōrelorŭ Danubiene. Aci se nasce întrebarea, ce precauțiuni vorŭ lua amēndouē guvernele în fața acestorŭ eventualități și decă societatea vapōrelorŭ se va putē opune obiecțiunilorŭ în privința rēboiului vamalŭ ce amēndouē aceste guverne îi vorŭ face. Cu tôte că transporturile romānesci nu suntŭ de o așa mare însemnătate pentru societatea vapōrelorŭ Danubiene, totuși îi suntŭ de unŭ interesŭ ărecare. Speranța principală, ce îi rămâne dăr societății vapōrelorŭ pe Dunăre, este reușita recoltei din Ungaria și dezvoltarea transporturilorŭ din Ungaria cătră Viena și Regensburg.“

Cu alte cuvinte, după „Neue-freie-Prese“, Societatea vapōrelorŭ Danubiene va fi nevoită să se supună poruncilorŭ celorŭ dela Viena și Pesta. Și ca nu care cumva să rămână vre-o îndoială în această privință, „Pester Lloyd“, organŭ alŭ guvernului dela Pesta, spune că guvernulŭ ungerescŭ s’a rostitŭ fără rezervă că societatea vapōrelorŭ de pe Dunăre să nu transporte cereale ori alte produse romāne, și acesta pentru a completa măsurile de rēboiu vamalŭ luate de cătră guvernulŭ austro-ungarŭ. Oficiosulŭ ăiarŭ spre a fi și mai bine înțelesŭ adaoge, că nu societatea vapōrelorŭ va face unŭ pasŭ, care să slăbescă onōrea și prestigiulŭ monarhiei în Orientŭ.

Nu scimŭ ce va dăce și ce va decide guvernulŭ dela Viena, căci la urma urmelorŭ nu Ungurii suntŭ stăpānii monarhiei întregi. Așteptămŭ cu cea mai viă nerăbdare spre a ne incredința până unde pôte ajunge furiă de rēsbunare a Ungurilorŭ contra noastră. Pentru momentŭ însă suntemŭ datorŭ a atrage atențiunea guvernului nostru și în specialŭ a d-lui președinte alŭ consiliului asupra faptului cu o societate de navigațiune stabilită pe pământulŭ românescŭ; căreia i s’au făcutŭ tôte concesiunile posibile numai în scopŭ ca la rēndulŭ său să înlesnescă comerțulŭ românŭ, ca o asemenea societate să devie o armă în mână celorŭ care voescŭ

să ne ruineze din cauză că nu li s'a făcut pe poftă, adică nu li s'a înghenunchiat pentru cece anii interesele economice și sociale române. Nu se poate admite existența pe pământul României a unei instituții, care pe față ar asculta de poruncile guvernelor străine spre a ne face neajunsuri. Lucrul acesta trebuie odată lămurit și acum este timpul ca să scim cu cine avem a face.

La întâmplare, ca societatea vaporelor să devie la rândul său dușmana noastră, guvernul va face ceea ce-l va povățui interesele noastre de stat independent. De altă parte însă trebuie să reamintim, că sunt douăzeci de ani de când, atât noi cât și totă lumea, cere înființarea unei marine comerciale române; nimeni nu ne-a auzit. N'ar fi timpul ca fără întârziere să se caute înființarea unei companii mixte, română-engleză, italiană ori francesă pentru navigațiunea pe Dunăre? Cestiunea merită să preocupe guvernul nostru.

SCRILE ȚILEI.

Adunarea despărțământului XII al „Asociațiunii Transilv.” ce s'a ținut la 1 August în Ciachi-Gârbou a decurs după cum ni se raportază în bună ordine și a fost cercetată de un public numeros. Ședința fu deschisă de d. avocat din Deșiu Augustin Munteanu. S'au citit două disertații frumoase de d-nii preoți I. M. Petran și Basiliu Pop. După ședința a urmat un banchet bogat și la urmă petrecere cu joc. Costumul național a fost bine reprezentat la această petrecere. Falcicul nume de Român uni pe toți cei de față în iubire frățescă. Era admirabilă a vedea — adauge corespondentul — în ce armonie și cu câtă dragoste își petreceau laolaltă preoții români de ambele confesiuni, uitându în fața înaltei cauze naționale orice diferență de rang ori confesiune. Prin stăruința d-lui protopop Hățeganu venitul curat al balului a fost de 232 fl., cari au trecut în favorul „Asociațiunii”. Forțe nemerit și frumoasă fu idea d-șorei Vilma Șandor, care împletise cu această ocaziune mai multe buchete de flori, pe cari le-a vândut publicului ce era de față cu prețuri destul de însemnate, înmulțind prin această fondul „Asociațiunii” cu o sumă de 35—37 fl. v. a. În fine se notă că „precautul” solgăbiru de acolo și cu gendarmii săi au păzit bine dela început până la sfârșit ca să nu se întâmple vre-o primejdie.

—x—

La exercițiile de împușcat ale infanteriei și artileriei de pe livada Poplacei lângă Sibiu asistă întreaga generalitate a corpului 12 și anume: Es. sa comandantului de corp loc. feldmareșal br. de Schönfeld, Es. sa loc. feldmareșal Machek, generalii maiori prințul Lobkowitz, Getz, Wattek, contele de Schulenburg, Bernart și contele Schönfeld, precum și cei mai mulți ofițeri din statul major al trupelor corpului 12 de armată.

—x—

Căpitanul de până acum al poliției din Deșiu, Czetz Ernő a fost numit de fișpanul Banffy Dezső căpitan al poliției din Bistrița. — A apucat înainte fișpanul-model, să nu-l înțecă alții.

—x—

Cu privire la convențiunile de comerț ale Turciei, țiarul „Stamboul” scrie următoarele: „Delegații englezi și germani trimiși de guvernele lor cu pline puteri pentru încheiere de nouă convențiuni comerciale au fost înscințați de sublima Pörtă, că negocierile nu vor fi urmate decât după o înțelegere cu toate puterile asupra cestiunii tarifului vamal uniform. Dér tratările pentru tariful turco-austro-ungar au suferit o întrerupere pentru cine scie câtă vreme, căci delegații otomani cer să impue hainele confecționate, principalul articol al exportului austro-ungar în Turcia, cu o taxă de 15—20 la sută, pe când delegații austro-ungari nu consimt decât la o taxă de 3—4 la sută. Convențiunile de comerț nu vor fi deci reînnoite așa de curând.”

—x—

Din Pojun se telegrafiază, că fabrica de cartușe de acolo a căpătat dela ministrul de interne concesiu-nea de a furniza guvernului muntenegrean două milioane de cartușe.

—x—

Junimea studioasă română din Reghinul-Săsescu și juru aduce la cunoștința onor. public, că adevărata petrecere de văr se va aranja nu la 10 August n. c., ci la 28 Aug. n. c. Fiind timpul așa de înaintat, apropiindu-se de toamnă, tinerimea află de bine a nu o aranja petrecerea în pavilionul promenadei din loc, ci în sala otelului orașnescu. Acesta se aduce la cunoștința publicului spre scire și orientare până când se vor espeda biletele de invitare. Georgiu Șandor, preș. comit. arangiator. Ioan Duma, secretar al comitetului arangiator.

—x—

Pentru monumentul lui Radetzki s'a adunat

deja suma de 109,119 fl. 24 cr. Cu sporul se va face o fundațiune ce va purta numele lui Radetzki.

—x—

„Epoca” spune că de câteva zile se află la Sinaia Principele de Salzburg-Waldberg, primul președinte al Curții de casații din Saxonia, d'impreună cu fiul său. Regele a primit în audiență pe augustii oșpeți și i-a poftit Duminică la dejun. Dela Sinaia vor pleca pentru a continua voiajul ce a întreprins în Orient.

—x—

Se așteptă în Bucuresci două tunuri de calibru mare ce vin din Franca și sunt destinate la înarmarea întărilor din jurul capitalei României.

—x—

Se organizează pentru luna viitoare o mare vânătoare regală în împrejurimile dela Sinaia. Se asigură, dice „l'Indépendance roumaine”, că A. S. regală principele Rudolf va lua parte la această vânătoare.

—x—

Citim în „Bomba” din Brăila: „Vaporul societății italiene „Florio Rubatino” numit Ionio a plecat în cursul săptămâni trecute încărcat pe bord cu 29 boi și o vacă pentru Italia”.

—x—

Citim următoarele în „Vocea Covurluiului” dela 22 curent: „Ieri au pornit din portul Galați 2 vapore engleze încărcate cu cereale.”

—x—

Apele Dunărei au scăzut, cum nu s'au vădit de mult, dice „România”. La Gherdapur (Porțile de fer) se vedu eșite mai tote vârfurile munților din apă.

—x—

P. S. Mitropolitul Primat al României Calinic e greu bolnav. Slăbiciunea cea mare în care se află inspiră îngrijiri medicilor, serie „Românul”.

De pe Valea Someșului, 30 Iulie 1886.

Țiua de 28 Iulie fu fatală pentru locuitorii de pe Valea-Someșului. După amiază la 2 ore s'a ivit un nor gros de cătră apus, tot atunci s'a iscat înșe și un vânt violent de cătră răsărit. Lupta între aceste două elemente puternice ale naturii a durat mai bine de o oră. În fine vântul a încetat, norul a învins. Trăsnete și fulgere înspăimântătoare despicau aerul aceste Țile nefaste și printre ele începură a căde nise picur mari de ploă, ér la urmă ghiața. Ghiața acesta a fost grozavă. Măciulițe cristalizate din câte 10—15 sloiuri și glonțe de mărimea ouălor de găină acoperiră ogorale Țenilor. Comunele Valasut, Borșa, Luna, Ineu, Giulatec, Iclodul mare, Dindeleag și pte și altele din partea din jos a Someșului, — căci dintr'acolo s'a ivit fortuna — cădură jertfă acestui flagel al naturii. Bucatele lor fură nimicite. Asta înșe n'a fost de ajuns. Norul, isbit cu atata furie de puterea vântului, s'a rupt și în timp de 30 minute a venit un potop, asemenea căruia ică colea abia câte-un bătrân decăși mai aduce aminte.

Din delu în delu era numai o apă. Valea ce trece pe lângă comuna Valasut, ducea cu sine truda de pe o văr a bietului popor, curățind câmpul de clăile de grâu, cari erau secerate gata și ducându cu sine căpițele de fân, ce era adunat; a ruinat o mulțime de case, grajduri și alte clădiri economice. Podul cel nou dela Borșa, al cărui fundament era cimentat și care era legat cu așa puternice șine de fier fu cu deseșire distrus. Deasemenea umplătura căii ferate fu spălată și vre-o trei poduri au fost distruse. Comunicațiunea pe linia Clușiu-Deșiu este întreruptă. Mulțime de Țeni din toate părțile, chiar și din marginea Câmpiei, lucră pentru repararea ei.

Tot în țiua aceea s'a descărcat grindina pe comuna Morochaza, în mai mică măsură și peste comunele Vișia, Gădalin și Jucul superior. Toți suferu, nimeni înșe nu suferă așa cu greu această lovitură a sorții ca bietul popor român, care singur în rda pământului își are concentrată speranța și bogăția s'a și căruia în loc de ajutor, nu i se dă din partea stăpânilor săi nimic alta, decât amarul jug al greutăților. Acum nu mai așteptăm, decât sosirea executorilor de dare

*

În momentul din urmă ne mai sosesc dela același corespondent următoarele informații:

Drumul dela Valasut până dincolo de Panticeu este încărcat — în urma aceleiași tempestă — cu petri și bolovani grozavi de mari, cari fac aprupe imposibilă trecerea călătorilor. — Pe la Dobeca, Dergea, Peglesia și Panticeu toate sementurile sunt nimicite în așa măsură, că omul crede că sunt zdrobite de imblăcii. Cucuruzele mai fragede sunt rupte chiar dela pământ. Tote podurile de pe hotarela Dobeci și Dergei sunt total nimicite. Tot în urma acestei tempestă au fost înecați la Olpretu vre-o 50—60 porci și o turmă de oi cu păcură cu tot. Urmele acestei vijălii sunt îngrozitoare!

Din Macedonia.

„Românului” i se scrie următoarele:

La începutul unei curente, patru locuitori din comuna Pestani, lângă Ochrida, de religie creștină, Bulgari de origină, au avut nenorocirea de a fi chinți în modul cel mai barbar de impilatorii Turci, cari le-au scos ochii fără să aibă vre un pretext pentru fapta ce au săvârșit'o.

Sermanii locuitori din acele părți sunt tratați mai rău ca dobitocele, viața lor nu le este asigurată de aq până mâne.

Nu numai satele sunt espuse la tot felul de jafuri din partea Turcilor, dér chiar orașul Ochrida este supus la omoruri, la furturi, fără să aibă cea mai mică libertate sermanul creștin.

Acum câțiva ani, în mahalaua românească s'au asasinat două femei fără nici o vină, una tenără de curând măritată și alta în vârstă. Causa asasinării acestor nenorocite femei a fost următoarea:

Un Turc din țisa mahala a poruncit la un croitor român, anume Risti Coe, aq defunct, să-i facă o haină (un beden) pentru nevasta sa. Croitorul isprăvind haina a chemat pe Turc să vină să-și ia haina. Turcul, după obiceiul lui, a Țis că haina o ia dér nu-i plătesce la moment, (cu alte cuvinte la paștele cailor.) Croitorul îl rugă să se îndure cel puțin jumătate din bani să-i plătescă. Turcul, la aceste cuvinte, s'a creșut că e ofensat și îndată a scos din brâu un pistol ca să-l descarce în bietul Român care, din fericire, a scăpat prin mijlocirea unui alt Turc, care îl cunoșcea.

Chiar în aceea Ți era o nuntă românească în mahala și Turcul fiind sigur că fata croitorului va veni s'era la nuntă, a stat la capetul stradei. Fata croitorului înșe nu s'a dus la nuntă. Turcul creșdnd că fata a trecut fără s'o Țărescă, s'a dus la nuntă ca s'o spioneze. Aci, prin crăpătura unei ferestre, a Țărit o fată și creșdnd că ea este fata croitorului ochi bine și omori două femei.

Turcul nu i s'a făcut nimic, însuși a venit cu ancheta la fața locului și Țicnd că cine o fi fost acel miserabil care s'a îndurat a săvârși o faptă ca acesta. Un an în urmă, un alt Român, cărciumar și efor la școla română, a fost asasinat în mijlocul familiei sale de nise bețivi, cari nu au voit să plătescă și ca răsplată au săvârșit fapta acesta.

Orașul Ochrida din ce în ce degeneră, toți răresc familiile lor, așa că, din 12 mii locuitori ce număra odinioară, aq numără mai mult de 4,000, și mai târziu nu va număra nici 400 locuitori.

E de mare necesitate a se înființa un consulat român la Bitolia, care ar pute să împiedice intrigele aduse școlilor românești de Greci și cari nu încetăz de a îndemna pe inculții Turci de a face rău creștinilor. Chiar în Ochrida, Grecii sunt cei cari ațită pe Turci. Biserica română și școla sunt în florie. Mulți Bulgari învță limba românească, care este mai căutată.

De lângă Someșul mare, Iulie 1886

Onorate d-le Redactor! În 11 Iulie a. c. în țiua SS. Apostoli Petru și Pavel s'a sfințit Biserica din Mititeiu, Vicariatul Rodnei, comit. Bistrița Năsăud. Sfințirea s'a făcut prin Rvd. d-nu Gregoriu Moisil, vicariul din Năsăud, ca comisar eppesc, asistat de alți 18 preoți tractuali și din jur.

În presera s'erbătorei SS. Apostoli, Rvd. d-nu vicariu, prezentându-se în comună d'impreună cu capelanul din Năsăud Ioan Macaveiu, a servit Inseratul în Biserica vechiă și au făcut pregătirile pentru țiua a doua. A doua Ți dimineața la ora fixată în program — adunați fiind preoții și poporul din jur, după săvârșirea utreniei în Biserica vechiă — M. O. D. Macsim Popu profesor în Năsăud, luând rmasă bună dela această Biserica vechiă în numele poporului, căruia atata timp i-a servit ca loc de intrunire și de mângăiere, s'a purces cu procesiune la Biserica nouă. Edificiul acestei Biserici în proporțiune cu numărul sufletelor acestei Poroche, și mai ales cu starea materială a poporului din Mititeiu, preste care de curând au trecut dese calamități — face mare onore atât poporului cât și cărmuitorilor lui. Timpul a fost frumos și popor forte numeros. Îndeplinindu-se actul sfințirii on. d-nu profesor M. P. suindu-se pre amvon, cu cunoscuta-i desteritate de a vorbi la popor, a Ținut în mod forte p'runțetor predica ocașională, vorbind despre însemnătatea Bisericeilor la noi la creștini.

Am auzit adeseori pe d-lu profesor M. P. predicând la diferite ocașii, mai desu la casuri de morțe, și totdeuna scie a-și alege tema și espresionile în mod potrivit cu ocașiu. Îndrănescu decă a face observațiunea, că d-lu profesor M. P. ar aduce mare serviciu clerului t'neru, decă diferitele și frumoșele predici a d-sale dela toate ocașiuile, adunate într'o colecțiune le-ar pune sub tipar.

După d-lu prof. Macsimu Popu la finea actului de sântire a luat cuventul R. D. vicariu comisariul eppescu. Se vedea de pre trāsurile feji bucuria ce o simte vener. bētrānū, vēdēndū și acēsta frumōsā Biserica pusā in șirulū Bisericeorū nouē, ce impodobesē valea Rodnei. Acēstā bucuriā și -a esprimat-o venerabilul bētrānū prin cuvinte puține, dēr respectuasē. Dee ceriulū ca sē trāiēsē acestū respectabilū și venerabilū vicariu încă mulți anī, ca șirulū Bisericeorū nouē de pre valea Rodnei sē-lū vēdā completū. Numai douē comune dintre cele mai populatē. Salva și Rebrīōra stirbēdā astāđi șirulū Bisericeorū nouē pre Someșiu, dela Rodna vechiā până la Becleanū.

Cu acēsta solemnitatea đilei fiindū incheiatā, poporul plinū de mângāiere și de bucuriā s'a dusū la casele sale, ēr inteligința de față a luatū parte la o mesā modestā in casa parochialā.

Șirulū toastelorū la mesā l'a inceputū Rev. D. Vicariu din Nāsēudū intru sǎnētatea Ilustr. Sale d-lui Episcopū din acāruī grațioasă incredințare avū fericirea de a indeplini actulū sǎnēirei, și in prosperarea diecesei nōstre. Alū doilea toastū sa rădicatū prin d-lū prof. M. P. in sǎnētatea vicariului. A toastatū on. d-nū Mich. Făgărășianū, adm. prt. alū Becleanului, in onōrea ven. capitulū etc. etc. Toastele au fostū numerōse, in cātū nu se potū inșira.

Din toastulū D-lui prof. M. P. a făcutū mare impresiune asupra-mī, și credū cā a tuturorū celorū de față, reproducerea unorū cuvinte de consternațiune, fōrte desū esprimate de unū timpū incōce de cǎtrā bētrānulū vicariu: „Imī pare rēu, ca am trāitū odatā, de am ajunsū aceste đile, ca sē vēdū, ce vēdū.“ Cam aceste suntū cuvintele consternātore ale acestui ven. bētrānū, reprodu-se de d-lū M. P. toastāndū in sǎnētatea lui. Negreșitū, cā actuala stare de lucruri a nōstrā a Romānilorū preste totū și in specialū a poporului din Nāsēudū este aceea, ce-lū consternēzā. Și intru adevērū omulū simțitorū luāndū in bāgare de sēmā starea actualā a fondurilorū grānițerescī a scōlelorū din Nāsēudū a politiceī esistente și altele ș. a. are causā de ajunsū pentru consternare. In sē dea Dumneđeu, sē trāiēsē Rev. d-nū Vicariu din Nāsēudū sē ajungā odatā și momentulū sē vēdā đile bune și fericite. Sē nu desperāmū, cāci consternațiunea se pōte preface ēr in bucuriā.

Unū óspe preotū.

Atentatū asupra marelui Vizirū.

„Agenția Havas“ raportēzā urmātorele din Constantinopolū:

Duminecā la ora 1 dupā amēđi unū Turcū a trasū trei lovituri de pistolū asupra marelui Vizirū, pe cānd ilū conducea la Pōrtā. Nimenī n'a fostū atinsū. Marele Vizirū s'a datū indatā josū din trāsura. Asasinulū s'a aruncatū atunci asupra lui cāutandū sē-lū isbēsca cu lovituri de pumnalū dēr a fostū indatā desarmatū și arestatū.

Autorulū atentatului e unū bētrānū de vr'ō 60 de ani de origine tartarā și numitū Hussein. Elū esercitā profesiunea de ceasornicarū și e stabilitū in cuartierulū Taphané. Se đice cā elū a fostū decoratū cu crucea de comandorū alū ordinului Medjidie pentru unū ceasornicū specialū, pe care lū oferī altā datā palatului.

La interogatorulū la care a fostū supusū Hussein a recunoscutū cā s'a dusū in aparentā Sǎmbātā la Pōrtā pentru a remite o petițiune marelui Vizirū, dēr in realitate pentru alū omori; nefiindū in sē primitū elū a amnatū atentatulū pentru a doua đī. In acelașū interogatoriu a mărturisitū cā regretā cā n'a pututū rēuși și a declaratū cā mobilulū sub impulsulū cǎruia a lucratū nu trebuie cāutatū aiurea decātū in nedreptățile la care a fostū victimā de mulți anī in tōte procesele ce le-a avutū cu administrațiunile guvernamentale.

Elū a aruncatū rēspunderea acestorū lovituri succesive asupra venalitāții și rapacitācii tribunalelorū. A mai declaratū cā n'a fostū mai fericitū cānd marele Vizirū actualū, avū altādatā interimulū ministerului de justițiā. Ne mai sperāndū a obținē din partea tribunalelorū reparațiunile la cari are dreptulū sē pretindā, a hotărītū de a da unū exemplu omorāndū pe marele Vizirū.

Dupā ordinulū Sultanului, Hussein a fostū adusū la palatū. Elū a repetatū inaintea Maiestāței sale, accentuāndū-le, acūsările spuse mai susū. Se asigurā cā Sultanulū, ale cǎruī sentimente de justițiā suntū cunoscutē, a fostū viu impresionatū de cuvēntarea lui Hussein și a scāpatū chiar cāteva cuvinte favorabile autorului atentatului.

Făcēndū abstracțiune de personalitāți, mai cu sēmā a marelui Vizirū care e fōrte respectabilā, opiniunea publicā in fondū se aratā fōrte favorabilā lui Hussein, cāci fiacare fārā excepțiune, au necazū contra diferitelorū ramuri ale administrației turcescī.

Documente istorice.

In posesiunea d-lui George Popovicī, stud. iur. in Cernăuți, se aflā unū numărū considerabilū de do-

cumente istorice privitōre la Romāni, dintre cari 24 suntū scrise in limba slavonā și cuprindū 2 secole (1418—1660), tōte celelalte documente, fiindū scrise in limba romānā, suntū din vremile mai recente.

Documentele scrise slavonesce sunt date de urmātorii domni și in urmātorele locuri: 1) Documentū dela Alesandru celū Bunū, datū in Baia 1418 Ianuariu 15. 2) Documentū dela Bogdanū Vodā (tatālū lui Stefanū celū Mare), datū in Suceavā 1450 Sept. 13. 3) Documentū dela același Voevodū, datū in Suceava 1450 Octob. 17. 4) Documentū dela Petru Vodā Aronū, datū in Cotnarū 1456 Aug. 25. 5) Documentū dela Stefanū celū Mare, datū in Suceava 1472 Sept. 3. 6) Documentū dela Iuga visticniulū, datū la mǎnāstirea Putna 1476 Ian. 25. 7) Idem, datū in mǎnāstirea Putna 1476 Iunie. 8) Idem, datū in mǎnāstirea Putna 1476 Iunie. 9) Documentū dela Stefanū celū Mare, datū in Suceava 1486 Nov. 13. 10) Documentū dela Bogdanū Vodā celū Chiorū, datū in Suceavā 1513 Dec. 8. 11) Documentū dela Stefanū Vodā celū Tēnērū, fārā indicațiunea locului, 1517 Nov. 9. 12) Documentū dela P. Vodā Rareșū, datū in Huși 1527 Mart. 15. 13) Documentū dela același Domnū, datū in Vaslui 1528. 14) Documentū dela același Domnū, datū in Hǎrlēu 1529 Aprilie 23. 15) Documentū dela același Domnū, datū in Hǎrlēu 1529 Aprilū 29. 16) Documentū dela același Domnū, datū in Vaslui 1532 Febr. 27. 17) Documentū dela același Domnū, datū in Huși 1537 Mart. 30. 18) Documentū dela Iliasū Vodā, datū in Huși 1548 Mart. 27. 19) Documentū dela Alexandru Vodā Lăpușneanu, datū in Hǎrlēu 1556 Aug. 31. 20) Documentū dela Petru Vodā Șchiopolū, datū in Iași 1575 Mart. 30. 21) Documentū dela Radu Vodā Mihnea, datū in Iași 1624 Mart. 15. 22) Documentū dela Vasile Vodā Lupulū, fārā locū și fārā datā. 23) Documentū de același Domnū, datū in Iași 1632 Aprilie 7. 24) Documentū dela Stefanū Vodā Lupulū, datū in Iași 1660 Ianuarū 9.

D-lū George Popovicī, dupā cum suntemū inforatū, in urma unei rugāmintē speciale a d-lui prof. Gr. G. Tocilescu, va publica aceste 24 documente slavone in „Revista pentru Istoriā, Archeologiā și Filologiā“ și le va comenta cu noțiē juridice privitōre la dreptulū romānū vechiū.

Așteptāmū cu nerābdare publicațiunea acēs'a, care mai alesū in cercurile juriștilorū de sigurū va face sensațiune, deōrece in sfera dreptului nostru romānū până acuma nu s'a lucratū mai nimica, existāndū adevērū numai cāteva studii asupra unorū așeđeminte ale dreptului romānū vechiū, cari in sē in multe privințe suntū defectuōse și pline de greșeli.

Avēndū decī in vedere momentulū, cumcā ne lipsește vre unū materialū privitorū la dreptulū romānū, care ar fi deja culesū și ar putea ușura studiile ulterioare, și cu privire la faptulū, cumcā d-lū Popovicī in sfera acēsta aproape nepētrunsā a făcutū studii speciale și fōrte temeinice, vomū prețui-o indoiitū acēstā lucrare, care are interesū nu numai pentru iuriști, dēr și pentru istorici, archeologi și filologi. — „Revista Politicā“.

Ultime sciri.

Viena, 4 Augustū. — Điarele semnalēzā cā s'a ivitū unū conflictū in tere nisce vameși unguri și romāni lângā Orșova.

Heidelberg, 4 Augustū. — In toastulū ce l'a rădicatū in sǎnētatea Impēratului Wilhelm, marele duce a spusū: Sperāmū ca imperiulū germanū posedā destulā putere pentru a garanta o pace durabilā. Pentru acēsta numai ne in drectāmū privirile, pline de recunoscințā, cǎtrā șefulū Imperiului, nu numai pentru cā pōrtā corōna imperialā și cā represintā puterea și mǎrirea Germaniei; dēr pentru cā gǎsimū reunite in persōna Impēratului tōte meritele susceptibile de a inspira increderea dincolo de fruntariile Imperiului. Sunt convinsū cā veți recunōsce totū in Impēratū celū mai sigurū sprijinū alū pǎcii, protectorulū bunei stǎri a națiunilorū și intereselorū lorū.

Londra, 4 Augustū. — Noulū parlamentū se va întruni la 19 Augustū.

Niș, 4 Augustū. — Scupcina se va incheide la finea sēptēmānii. Ea a votatū tōte proiectele guvernului, și a aprobatū in principiū, cu o mare majoritate, proiectulū de emisiune a unui împrumutū cu obligațiuni.

Viena, 4 Augustū. — S'au incendiatū din nou mai multe sate in Austria. Unū mare numărū de case au fostū distruse.

Tērgulū internaționalū de grāne se va ținē la Viena in Rotundā.

Triest, 4 Augustū. — In ultimele 24 de ore au fostū aci 7 casuri de colerā și 2 decese, și alte douē decese la Fiume.

Londra, 4 Augustū. Se comunicā din Athenā điarului „Standard“ cā Pōrtā a ordonatū mobili-

sarea rediflorū din Albania de susū temāndu-se de reînoirca conflictului sērbo-bulgarū.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

VIENA, 6 Augustū. — „Fremdenblatt“ anunțā, cā Maiestatea Sa ve adresa, pōte cu ocasiunea sērbārei reviudecării fortāreții Buda, unū prē înaltū autografū cǎtrā ministru-președinte Tisza, cǎruia i se atribue o mare însemnătate politicā.

LONDRA, 6 Augustū. — Liberalii desidēnți hotărīrā sub președintā lui Hartington sē-și ocupe, ca și mai nainte, locurile lorū in parlamentū alătura cu liberalii, cāci reconsoolidarea partidei liberale ar fi numai o cestiune de timpū. Camera comunelorū a alesū pe liberalulū Peel președinte alū ei.

DIVERSE.

Regele portugezū. — Regele Portugaliei Dom Luis a cercetatū in đilele trecute in Lisabona institutēle publice, in tere acestea și casa alienațiilor. Directorulū l'a condusū pin tōte camerele, numai una n'a voitū s'o deschidā. Regele la silitū in sē deschidā. Indatā cei deschise ușa unū omū de o taliā înaltā și voinicū ilū întâmpinā cu aceste vorbe: »Tu esci așa dēr Pseudo regele Portugaliei, care usurpī tronulū, ce mie mi se cuvine. Așceaptā numai, iți voi arāta cā cine trebuie sē domnēsca!« De acestū nebunū numai cu greu putū străjile sē-lū scape pe regele.

O vacā ce a fātātū unū ursū. — „Figaro“ povestese unū faptū fōrte ciudatū, de a cǎruia veracitate mărturisese 6 persōne. Trecuserā 24 ceasuri de cānd unū proprietarū din Grandes Dalles, d. Cōme, aștepta ca sē fete o vacā a lui fōrte frumōsā și dela care se aștepta unū vițelū superbū. Trebuī sē se resēmneze a pune pe veterinarū sē facā operațiā cesarianā. Ghiciți ce s'a scosū afarā? Unū ursū! unū ursū admirabilū, bine formatū, greu de vre-o 100 chilograme, cu dinți teribili și pērū desū. Proprietarulū a spusū, cā vaca lui era grea de vre-o 14 luni (tocmai periodulū purtării urșilorū) și cā își aducea aminte, cā peste o lunā de cānd era ea grea, inaintea porții lui și in fața vacii, unū imblānțitorū de urși dāduse o reprezentațiā.

Lupta cu unū lupū. — Đilele acestea unū lupū a intratū in ograda locuitorului Constantinū Șerbanū din comuna Albesci, județulū Fălciū și voinđū a-lū goni, lupulū s'a repeđitū la elū și la mușcatū de mǎna stāngā, in urmā trecēndū in ograda lui Iancu Roșca a vrutū sē sfāșiā o vacā. In acēlū timpū a eșitū din casā fiulū acestuia, numitū Iancu, care, sārindū sē scape vaca, a fostū mușcatū de unū piciorū, atunci numitulū bǎiatū a a apucatū lupulū in brațe și a inceputū sē strige astfel cā pǎrintele sēu eșindū din casā a omoritū lupulū lovindu-lū cu unū țapoiū.

Armata Bulgariei. — Prin proiectulū de reorganizare a armatei bulgare, efectivulū acesteia se va urca la aprōpe 77 mii omeni. In locū de 12 regimente, cāte erau până acum, vorū fi d'aci inainte 24. Regimentele, in locū de trei bataliōne a cāte 800 omeni, ceea ce făceau 2,400 soldați de fiā-care regimentū, vorū avea pe viitorū numai 2 bataliōne, dēr a 1600 omeni, ceea ce dā pentru unū regimentū totalū de 3200 soldați. Bine ințelesū, Rumelia intrā și ea in efectivulū de 77.000.

RECTIFICARE. In nr. 162 alū fōiei nōstre, pag. 3, colōna 2 șirulū 43 din susū, in locū de: »Dazacii«, sē se cetēsca C a z a c i i. — In nr. 163, pag. 2, la corespondența „De lângā Meseșulū Ardealului“, șirulū 1, in locū de „Hydra bālōsā a Maghiarilorū“ sē se cetēsca: Hydra bālōsā a maghiarisārei. — In nr. 164 pag. 4, colōna 3, șirulū 11 din josū, in locū de protopopolū »Pimilorū« sē se citēsca: prot. Pomilorū.

Mulțamitā publicā.

Fiindu-ne imposibilū a mulțami in particularū pentru numerōsele doveđi de simpatīā și de durere manifestate din incidentulū perderei scumpei și multū iubitei nōstre fiice

MARIA,

precum și pentru numerōsa participare la inmormēntarea ei, esprimāmū pe acēstā cale fiecǎruia in numele întregēi familii cea mai sincerā mulțamitā.

Brașovū, 24 Iuliu (5 Augustū) 1886.

ELENA și ANDREIŪ A. POPOVICI.

Editorū: Iacobū Mureșianū.
Redactorū responsabilū: Dr. Aurel Mureșianū

Cursul la bursa de Viena

din 5 Augustu st. n. 1886.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including bond prices and interest rates.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 22 Iulie st. v. 1886.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including bond prices and interest rates.

Cursulu pieței Braşov

din 6 Augustu st. n. 1886.

Table with exchange rates for various currencies and goods in Braşov.

Nr. 5111/886.

PUBLICAȚIUNE.

La unu câne ucisû în 30 a l. c. care a muşcatu şi alţi câni, s'a constatatû medicalmente turbarea. Pe basa oprimării comisiunei medicale se dispune stricta contumaţiare pe durată de 40 zile a tuturorû cânilorû de pe teritorulû oraşenescû, prinđendu-se şi omorându-se îndată de câtră călău fiş-care câne, care umblă fără botniţă.

In sensulû §-lui 102 alû art. de lege XL din 1879 se provôcă mai departe fie-care, ca asupra acelorû câni séu animale de casă, cari dau semne de turbare séu la cari se observă simptome, din care se pôte conchide turbarea, se facă imediatû arătare subscrisului căpitănatû, pedepsindu-se la casû contrarû întrelăsarea acestei arătării conformû legei.

Braşovû, 31 Iulie 1886.

3-3

Căpitănatulû oraşenescû.

Avisû d-lorû abonaţi!

Rugămû pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumeraţiunei să binevoiască a scrie pe cuponulû mandatului postalû şi numerii de pe fâşia sub care au primitû điarulû nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritû şi să arate şi posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potû face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunî, mai uşorû prin mandate postale.

Adresele ne rugămû a ni se trimite esactû arătându-se şi posta ultimă.

PREȚULÛ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungary in florins.

Pentru România şi străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad in francs.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“

Mersulû trenurilor

pe linia Predealû-Budapesta şi pe linia Teiuşû-Aradû-Budapesta a calei ferate orientale de statû reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teiuş-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuş, listing train types and departure times.

Nota: Orele de nôpte suntû cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI Braşovû. Hârtia din fabrica d-lorû Königes & Kopony, Zernescû.